

[Chr. Rasmussen.]

Jeg skal herefter sige et par ord om lånegrænserne. Jeg er helt enig med ministeren i, at den prisudvikling, vi har været vidne til i en lang årrække, gør en forhøjelse af disse lånegrænser påkrævet. Jeg kunne imidlertid fristes til at stille den højtærede landbrugsminister et spørgsmål — jeg forlanger det ikke besvaret her, men eventuelt i et kommende udvalg —: er det ikke muligt i stedet for den teoretiske lånegrænse at finde en effektiv lånegrænse? Det ville efter min opfattelse gøre det lettere for den enkelte landmand at overskue det økonomiske, når han går i gang med et sådant arbejde. Jeg vil skønne, at en effektiv lånegrænse på henholdsvis 12 000 og 15 000 kr. nogenlunde vil svare til de 16 000 og 20 000 kr., som er foreslået af ministeren. Når jeg har stillet dette spørgsmål, er det, fordi mange landmænd ikke forstår disse lånegrænser og kommer i vanskeligheder, hvis ikke den projekterende eller grundforbedringsudvalget har gjort ham opmærksom på det. Lad mig lige til orientering nævne et par eksempler.

En landmand ønsker udført et arbejde, der koster 20 000 kr. Heraf er de 18 000 kr. tilskudsberettigede, hvilket efter gældende lov giver et tilskud på 6 000 kr. Manden søger, og der bevilges ham et lån på 12 000 kr. De manglende 2 000 kr. regner han med at kunne klare af driften. Sådant vil han i almindelighed regne det ud, hvis han ikke udtrykkeligt er gjort opmærksom på, at hans regnestykke ikke går op, når opgørelsen kommer. Da de 6 000 kr. i tilskud fordeles forholdsmæssigt over de 18 000 kr., bliver slutresultatet nemlig et lån på 8 000 kr. og et tilskud på 6 000 kr., og hans eget udlæg bliver på 6 000 kr. Et andet eksempel: en mand, som er klar over disse bestemmelser, får udført et arbejde til 16 000 kr. Han søger et lån af statskassen på 10 000 kr. og et i kredittkassen på 6 000 kr., altså lån til dækning af hele beløbet. Det viser sig ved opgørelsen, at han får et tilskud på 5 300 kr. Pengene afskrives forholdsmæssigt på de to lån, således at han får et samlet lånebeløb på 10 700 kr. eller 1 300 kr. mindre end maksimumslånet efter gældende lov.

Jeg har gerne villet nævne disse ting, fordi mange landmænd har svært ved at

forstå denne bestemmelse. Jeg ville finde det rimeligt, at tilskuddet først dækkede den del af omkostningerne, der lå over lånegrænsen, men jeg er klar over, at her til kræves en mindre ændring af grundforbedringslovens § 11, stk. 10. Jeg tror dog ikke, at en sådan bestemmelse ville kræve flere statsmidler end det fremsatte lovforslag.

Lad mig til slut sige, at når landbrugsproduktionen er gået så stærkt frem siden krigen, som tilfældet er, trods arealformindskelse år for år, skyldes det i ikke ringe grad den støtte, der gennem grundforbedringsloven er givet til forbedring af mange landbrugsarealer, der hidtil kun havde givet et meget ringe udbytte, men som nu giver normal høst år efter år. Det er derfor en meget værdifuld lov, og jeg skal på mit partis vegne anbefale en hurtig og velvillig behandling af det foreliggende lovforslag.

Heick: Venstre har altid anset grundforbedringsloven for at være en god lov. Den fik sin udformning i 1930'erne, da vi både havde landbrugskrise og arbejdsløshed. Princippet i denne lov er jo slået godt an: der blev ydet lån på rimelige vilkår og tilskud på indtil en tredjedel af arbejdslønnen. Senere blev der ydet tilskud til udgifterne til såvel arbejdsløn som drænrør på betingelse af, at der til arbejdet blev anvendt folk, som var blevet arbejdsledige, såkaldt „henviste“ arbejdere. Der er gennem denne lov skabt værdier for vort samfund og for de landmænd, der har fået deres marker forbedret, og samtidig er der skabt beskæftigelsesmuligheder for folk, som ellers er henvist til arbejdsledighed.

Det er diskuteret, om dette er en landbrugslov eller en beskæftigelseslov. Nu er det jo landbrugsministeriet, der administrerer loven, så det er klart, at den har landbrugsmæssigt sigte, men det beskæftigelsesmæssige moment træder stærkt frem bl. a. derved, at et eventuelt tilskud er betinget af, som jeg nævnte før, at det er arbejdere, der er anmeldt ledige, som skal udføre arbejdet. Lovens beskæftigelsesmæssige karakter trådte endnu stærkere frem, da vi i 1940 hævdede tilskudsgrænsen fra en tredjedel til halvdelen. Det gjaldt nemlig dengang om at få så mange danske arbejdere